

çay özel ihtisas komisyonu toplantısından

Genel Müdürümüz Nejat URAL'ın 15/16.11.1988 tarihinde Genel Müdürlü ümüzde yapılan 6. Be Yıllık Kalkınma Plan Dönemi çay Özel İhtisas Komisyonu toplantısında yaptığı konuşma metnini sunuyoruz.

Altıncı Be Yıllık Kalkınma Planı Dönemi çay Özel İhtisas Komisyonu raporunun hazırlanması için düzenlenen bu toplantı münasebetiyle sizleri kurulu umuzda görmekten mutluluk duymaktayım. Kurulu umuz ve ahsım adına hepinize hoş geldiniz der, saygıyla selamlarım.

Bilindi i gibi ülkemizde planlı döneme geçilen 1963 yılından sonra her be yılda bir hazırlanan özel ihtisas komisyonu raporlarıyla kaynaklarımızı en rasyonel bir eilde kullanarak, sektör bazında ekonomiye katkıda bulunmak hedef alınmaktadır.

Büyüyen ve gelişen ekonomilerde, kısa, orta ve uzun vadeli çalışmalar yapmak, yapılan bu çalışmaların gerçekle en sebep ve sonuçları itibariyle tartı maya açarak de erlendirmek, gelecek yıllarda yapılacak plan çalışmalarına esas teşkil edecektir.

Günümüze kadar be yıllık kalkınma planı dönemi çay özel ihtisas komisyonu raporları, üretici, tüketici ile tek imalatçı olarak kamu kuruluşu dikkate alınarak hazırlanmış ve politikalar bu kesimlere hitap etmiştir.

Ancak, Be Yıllık Kalkınma Planı döneminin ikinci yarısında, yani 19 Aralık 1984 tarihinde çıkarılan 3092 sayılı çay Kanunu ile çaydaki devlet tekelini kaldırılarak, gerçek ve tüzel kişilerin de çay sektöründe faaliyet göstermelerine imkan verilmiştir.

Bu nedenle altıncı be yıllık plan dönemi çay özel ihtisas komisyonu raporunun hazırlanması, öncekilerden farklılık arz etmektedir. Belki raporun hazırlanması öncekilere oranla daha çok mesaiyi gerektirecektir, ama inanıyorum ki gerçekleri yansı-

Nejat URAL
Genel Müdür

Yönetim Kurulu Başkanı

ması açısından daha objektif ve daha kapasiteli olacaktır. Tabidir ki uzun yıllar deneyimli kurulu umuz Çaykur bu dönemde de üzerine düşen görevi yerine getirecektir.

Sayın konuklar,

Özel sektörün çayda faaliyet göstermeye başladığı son dört yılın kısa bir de erlendirilmesi yapıldığında, çay yaprağı i leme kapasitesi yönünden büyük bir mesafe katedildi i, özel sektör fabrikalarında görülen hızlı kapasite artışı, çay hasadında birinci ve ikinci sürgün dönemlerin kısas zamanda tamamlanması, üçüncü sürgünde çaylıklarının her bölgede ölünle masını ve bunun sonucu olarak üreticiye zaman tasarrufu ile birlikte daha çok ürün satmasını sağlamıştır. i leme kapasitesinin artışı sektörün geli mesini olumlu yönde etkilemiştir.

Ancak çaydaki yatırımcı firmaların kurulu ma aşısında sağlıklı teknoloji ve pazar aratması yapmadan üretime geçmeleri çay sektöründe sorun yaratmıştır.

Bölgemizde çay tarımı 800 bin dekar alan üzerinde 190 bin üretici aile tarafından yapılmaktadır. Takriben 2 milyon nüfus çay tarımı ile direkt veya dolaylı olarak i tigo etmektedir. Bu nedenle çaycılı mızın gelece i yö-

nünden köklü ve kalıcı tedbirlerin bu plan döneminde alınması gerekmektedir.

Çaykur'un 45 adet çay fabrikasıyla günlük i leme kapasitesi 6000 ton, özel sektöre ait 65 fabrikasının günlük i leme kapasitesi 3500 tondur. Toplam 110 fabrikada 9500 tonluk i leme kapasitesi mevcuttur. Gelecek yıllardan bu kapasitede daha da artı beklenmektedir.

Bu yıl Çaykur'ca 580 bin ton çay yaprak alınarak 120 bin ton kuru çay üretilmiştir. Özel sektörce 200 bin ton çaydan üretilen 35-40 bin ton kuru çay ile birlikte 1988 yılındaki yaklaşık toplam üretim 160-170 bin ton olmaktadır.

iç tüketimin 125-130 bin ton dolayında olduğu düşünülünde, yıllık 30-40 bin ton kuru çayın ihraç edilerek de erlendirilmesi zaruriyeti ortaya çıkmıştır.

Çay sanayimizin gelişebilmesi ve dünya pazarlarında yer alabilmesi için imalatçıların kaliteye önem vermeleri gerekmektedir. Türk çayına kalitesizdir, standart dır imajını vurdurmamalıyız. İstikrarlı bir üretim politikası izlemelidir.

(Sektörün gelece i açısından; çayın pazarlamasında imalatçı olmayan firmaların piyasaya standart dı kalite ve ambalaj la çayı pazarlamaları çaycılı mızın gelece i yönünden son derece önemli ve sakıncalı bir olaydır.

Ekonomimizin gere i tüketici halkımızın korunması için imalatçı firmaların çay sektöründe mü terek bir tavır alması zorunludur.

Komisyon çalışmalarında bu hususların gözönüne alınarak, en iyi eilde de erlendirilece i ve çalışmalar sonunda elde edilecek de enlerin, çaycılı mızın gelece ine ık tutacınan inanıyor, bu plan döneminin bölgemize, ülke çaycılı ma hayırlı, ve u rlu olmasını diler, hepinize en iyi dileklerle saygılar sunarım.